

VILNIAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „GIRAITĖ“ PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS STEBĖSENOS BEI VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus lopšelio-darželio „Giraitė“ (**toliau – lopšelis-darželis**) Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (**toliau – Tvarkos aprašas**) parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – padėti lopšelio-darželio bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Tvarkos aprašas nustato lopšelio-darželio prevencijos ir intervencijos priemonių sistemą saugiai nuo smurto ir patyčių (įskaitant ir patyčias kibernetinėje erdvėje) aplinkai kurti ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo grupėse, lopšelio-darželio bendruomenėje.

3. Tvarkos aprašo tikslas – ugdyti pozityvių vaikų, darbuotojų elgesį, sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, grupės, lopšelio-darželio, šeimos lygmeniu.

Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio vertinimą (įsivertinimą) ir tolesnių veiksmų planavimą.

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

- 5.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;
- 5.2. kiekvienas lopšelio-darželio administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;
- 5.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

- 6.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

- 6.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):
  - 6.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;
  - 6.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;
  - 6.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;
  - 6.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.
- 6.3. patyčias patiriantis vaikas – ugdytinis, iš kurio yra tyčiojamas.
- 6.4. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.
- 6.5 patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar nepedagoginis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi ugdytinis(-iai).
- 6.6. patyčių stebėtojas – matantis ar žinantis apie patyčias.
- 6.7. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis lopšelio-darželio bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.
- 6.8. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).
- 6.9. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos lopšelyje-darželyje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

7. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

II SKYRIUS

SMURTO, PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA IR INTERVENCIJA LOPŠELYJE-DARŽELYJE

8. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi lopšelio-darželio direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, grupių personalas, o ją vykdo visi mokyklos bendruomenės nariai.

9. Lopšelio-darželio direktorius atsako už Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo mokykloje tvarkos aprašo parengimą ir įgyvendinimą lopšelyje-darželyje, sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką, už stebėsenos

rezultatais paremto kasmetinio lopšelio-darželio patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą lopšelio-darželio bendruomenei ir vykdymą.

10. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau kaip 3 atsakingi asmenys, sudarantys smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo grupę (**toliau – Prevencinė darbo grupė**) – direktoriaus pavaduotojas ugdymui, Vaiko gerovės komisijos atstovas ir įstaigos psichologas, kurie kasmet:

- 10.1. surenka apibendrintus duomenis apie lopšelyje-darželyje fiksuotus pranešimus dėl smurto ir patyčių ir atlieka jų analizę;
- 10.2. remiantis pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;
- 10.3. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko geros komisijos posėdyje;
- 10.4. teikia siūlymus lopšelio-darželio direktoriui dėl smurto ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;
- 10.5. teikia siūlymus dėl Tvarkos aprašo tobulinimo;
- 10.6. atlieka kitus Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

III SKYRIUS

SMURTO, PATYČIŲ INTERVENCIJA LOPŠELYJE-DARŽELYJE

11. Visais įtariamų ir realių smurto ir patyčių atvejais kiekvienas lopšelio-darželio darbuotojas, tėvas (rūpintojas, globėjas) reaguodamas vadovaujasi lopšelio-darželio Reagavimo į patyčias ir pagalbos joms įvykus planu (1 priedas):

- 11.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;
- 11.2. primena asmeniui, kuris tyčiojasi, lopšelio-darželio nuostatas ir elgesio taisykles;
- 11.3. jei reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (lopšelio-darželio darbuotojus, tėvus (globėjus, rūpintojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);
- 11.4. informuoja grupių auklėtojus, priešmokyklinio ugdymo pedagogus ar direktoriaus pavaduotoją ugdymui apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias ar smurto atvejus;
- 11.5. tiesiogiai informuojant vieną iš Prevencinės darbo grupės narių apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (2 priedas).

12. Prevencinė darbo grupė, gavusi informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

- 12.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;
- 12.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;
- 12.3. vykdo tolesnį patyčių situacijos stebėseną;
- 12.4. užpildo pranešimo apie patyčias formą (1 priedas);
- 12.5. nesibaigus patyčių situacijai, imasi spręsti patyčių atvejį;
- 12.6. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį.

13. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

- 13.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją, esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;
  - 13.2. informuoja lopšelio-darželio direktorių apie esamą situaciją;
  - 13.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui;
14. Patyčių dalyviams pagal individualius poreikius lopšelyje-darželyje gali būti teikiama psichologo pagalba.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15. Su šiuo tvarkos aprašu supažindinami visi darbuotojai pasirašytinai.
16. Smurto prevencijos, intervencijos ir stebėsenos vykdymo tvarkos aprašas talpinamas internetinėje svetainėje susipažinti tėvams ir kitiems suinteresuotiems asmenims.
17. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

_____ -

VILNIAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „GIRAITĖ“ PRANEŠIAS APIE PATYČIAS

_____ (data)

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias	
Kas pranešė apie patyčias	
Kada įvyko patyčios (data, val.)	
Kur įvyko patyčios	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai:	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Asmens, <u>patyrusio patyčias</u> , vardas, pavardė, amžius	
Asmens, <u>kuris tyčiojosi</u> , vardas, pavardė, amžius	
Asmens, <u>stebėjusio patyčias</u> , vardas, pavardė, amžius	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio planas su:

Asmeniui patyrusiu patyčias:	
Asmeniui, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais lopšelio-darželio darbuotojais:	
Kita:	

Patyčių registracijos žurnale Nr. _____

